

เดลินิวส์

ฉบับที่ 18,105 วันอาทิตย์ที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2542

รักสุขภาพ-รักครอบครัว หน้า 9

กวาวเครือออกฤทธิ์อย่างไร?

กวาวเครือเป็นหนึ่งในจำนวนพืชสมุนไพรหลายชนิดที่กำลังอยู่ในความสนใจของนักวิจัยและประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะนำไปใช้ขยายหน้าอกสตรีให้ใหญ่ขึ้น

บทความต่อไปนี้คัดจากหนังสือ "การประชุมวิชาการเภสัชกรรมปี 2542" โดย ดร.สมภพ ประธานจรรยาภรณ์ คิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านจำนวนมาก

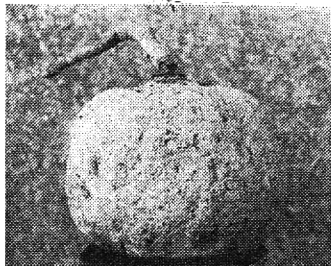
กวาวเครือมีด้วยกัน 4 ชนิด คือ กวาวเครือขาว กวาวเครือแดง กวาวเครือดำ กวาวเครือมอ **กวาวเครือที่กำลังเป็นที่สนใจอยู่คือ "กวาวเครือขาว" เป็นไม้เถา มีใบประกอบ 3 ใบย่อย และมีหัวใต้ดินที่ให้ฤทธิ์แบบฮอร์โมนเพศหญิงที่ชื่อเอสโตรเจน พืชสกุลนี้พบขึ้นกระจายทั่วไปตั้งแต่อินเดีย กลุ่มประเทศอินโดจีน มาเลเซีย โอเชียเนีย จีน และญี่ปุ่น มีทั้งสิ้น 17 สายพันธุ์ (species) มีรายงานที่พบในประเทศไทยอย่างน้อย 9 สายพันธุ์** เนื่องจากลักษณะที่จำแนกสายพันธุ์เป็นลักษณะของดอก ช่อดอก และฝัก ซึ่งออกปีละครั้งเดียวน่าจะยังมีความสับสนในเรื่องชื่อและชนิดที่ถูกต้องของกวาวเครืออยู่

องค์ประกอบทางเคมีของหัวกวาวเครือมีสารสำคัญ 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ที่น่าสนใจมากคือ

1. ไฟโตเอสโตรเจน (PHYTOESTROGEN) เป็นสารเคมีจากพืชที่มีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา

เหมือนฮอร์โมนเพศหญิงเอสโตรเจน **สารนี้สามารถพบได้ในถั่วเหลืองด้วยและยังได้รับความสนใจยิ่งขึ้นเนื่องจากน่าจะเป็นปัจจัยต่อการลดอุบัติการณ์โรคมะเร็งเต้านม ลำไส้ใหญ่ และต่อมลูกหมาก รวมถึงอาการเนื่องจากวัยหมดประจำเดือน และโรคหัวใจและหลอดเลือด ซึ่งโรครดังกล่าวพบน้อยกว่าในชาวเอเชียเมื่อเทียบกับชาวยุโรป** เพราะชาวเอเชียบริโภคอาหารซึ่งผลิตจากถั่วเหลืองมากกว่าชาวยุโรปมาก

2. ไมโรเอสโตรล (MIROESTROL) มีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาเหมือนฮอร์โมนเพศหญิงชื่อเอสตราไดออล (ESTRADIOL) ซึ่งมีฤทธิ์ค่อนข้างแรง มีผู้รวบรวมงานวิจัยของกวาวเครือขาวระหว่างปี 2524-2541

(โดยยูทนา สมิตะศิริ) สรุปได้ว่าทั้งในรูปแบบแห้งและสารสกัดหัวกวาวเครือขาวมีฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศหญิงในสัตว์ทดลองหลายชนิดดังแสดงในตารางข้างล่างนี้

ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา	สัตว์ทดลอง
1) กุมกำเนิดสัตว์ทดลอง	นกกระทา, หนู, สุนัข
2) ชักนำการแท้งในสัตว์ทดลอง	หนู
3) ยับยั้งการให้นมในสัตว์ทดลองที่กำลังให้นมลูก	หนู
4) ผลขยายขนาดเต้านม	หนู, แพะ, หนู
5) ผลต่อระบบสืบพันธุ์ในสัตว์ทดลองเพศผู้	
-ยับยั้งการสร้างสเปิร์ม	หนู
-ลดจำนวนครั้งที่ผสมพันธุ์	หนู, สุนัข
6) ผลต่ออวัยวะสืบพันธุ์เพศเมีย	
-ปากช่องคลอดขยาย	หนู, สุนัข, แพะ, สุกร

พิษของกวาวเครือขาว

ยูทนา สมิตะศิริ รายงานถึงพิษของกวาวเครือเมื่อใช้ในปริมาณสูงพบว่า ทำให้สัตว์ทดลองตายได้ในนกกระทาพบว่าลดภูมิคุ้มกันทำให้เกิดฝีหนองขึ้นตามตัว กระดูกเปราะและหักง่าย ในหนูทดลองพบว่าจำนวนเม็ดเลือดแดงลดลง เซลล์ตับเล็กลง ขนาดและน้ำหนักของต่อมหมวกไตเพิ่มขึ้นและมีฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ เมื่อให้ MIROESTROL ในขนาดขนาด 1 หรือ 5 มก.ต่อวัน พบอาการปวดศีรษะ คลื่นไส้อาเจียน

แม้ว่ากวาวเครือขาวจะมีสารไฟโตเอสโตรล

เจนหลายชนิดคล้ายกับที่พบในถั่วเหลือง แต่สารเหล่านี้มีฤทธิ์ ESTROGENIC ที่อ่อนมาก สารออกฤทธิ์ที่สำคัญในหัวกวาวเครือขาวน่าจะเป็น "MIROESTROL" ซึ่งมีสูตรโครงสร้างคล้ายกับฮอร์โมนเพศหญิง ESTRADIOL และมีฤทธิ์ใกล้เคียงกันมาก คือ 0.25-1.3 เท่าของ ESTRADIOL เพราะฉะนั้นการจะนำกวาวเครือขาวมาใช้ประโยชน์ เป็นยา ยังต้องการการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมทั้งในด้านเภสัชวิทยา การทดลองในคนและที่สำคัญคือ การศึกษาทางด้านพิษวิทยาโดยเฉพาะพิษระยะยาวของทั้งสาร MIROESTROL, สารสกัดหยาบ, และผงแห้งของกวาวเครือขาว เพื่อความเชื่อมั่นในการนำกวาวเครือขาวมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและรักษาโรคอย่างปลอดภัย.

ภ.ญ.ยุวดี สมิตธิวาสน์